

Nationaal plan voor veetransport bij extreme temperaturen 2020

Datum
15 juni 2020

1. Inleiding

Na de zomer van 2015 is gestart met het opstellen van een duidelijk, nationaal gecoördineerd plan rond vervoer van dieren tijdens extreme hitte en koude.

De Verordening (EG) Nr. 1/2005 van de Raad inzake de bescherming van dieren tijdens het vervoer en daarmee samenhangende activiteiten ('de Transportverordening') vormt de belangrijkste wettelijke basis voor het reguleren van de condities tijdens transport van dieren. Samen met de nationale regelgeving uit de Wet dieren en de Regeling houders van dieren is er een gedegen raamwerk om tijdens extreme weersomstandigheden maatregelen te treffen. Echter, de wetgeving beschrijft veel open normen en er is behoefte om deze concreter in te vullen.

In dit plan¹, dat sinds 1 juli 2016 in werking is², staat aangegeven bij welke temperaturen er extra maatregelen genomen kunnen worden en welke verantwoordelijkheden de verschillende organisaties hebben. Hierdoor is er voor alle partijen meer duidelijkheid en kan er eenduidig naar buiten gecommuniceerd worden. Het plan bestaat uit een pakket van protocollen en werkvoorschriften die zoveel mogelijk op elkaar aansluiten. De NVWA handhaaft conform de wet- en regelgeving. De sectorprotocollen zijn geen wet- en regelgeving en vormen als zodanig voor de NVWA geen punt voor controle. Hierdoor blijft het helder hoe de taken en verantwoordelijkheden verdeeld zijn tussen de overheid enerzijds, en de verschillende sectoren anderzijds.

De volgende sectorvertegenwoordigers hebben bijgedragen aan dit plan:

- Vee & Logistiek Nederland;
- Transport en Logistiek Nederland (TLN);
- Centrale Organisatie voor de Vleessector (COV);
- Koninklijke Nederlandse Slagers (KNS) / Vereniging van Zelfslachtende Slagers (VZS);
- Vion NV;
- Sectorraad paarden.

Vanuit de overheid zijn de NVWA en het Ministerie van LNV vertegenwoordigd. De Transportverordening en de relevante NVWA werkvoorschriften zijn van toepassing op alle gewervelde dieren. In de eerste instantie zijn de protocollen van de sector uitgewerkt voor landbouwhuisdieren, en meer specifiek voor varkens, runderen, schapen en geiten. In het najaar van 2016 heeft de Sectorraad paarden zich aangesloten en in het najaar van 2017 is ook voor het transport van paarden een protocol gereed gekomen dat in lijn is met de uitgangspunten van dit plan. Een van deze uitgangspunten is het transportverbod vanaf een buitentemperatuur van 35 graden Celsius (zie ook paragraaf 3). De pluimveesector heeft ook een eigen

¹ [NVWA website: Nationaal plan voor veetransport bij extreme temperaturen 2020](#)

² Deze versie vastgesteld 15 juni 2020, redactionele actualisatie 1 juli 2020

protocol opgesteld dat ze bij extreme temperaturen van toepassing verklaart. Door de nu reeds grote slachtvolumes en lange slachtdagen is het aanpassen van slachttijden en vóórkomen van aanvoer van slachtkuikens tijdens periodes van extreme temperatuur een uitdaging. De garanties die de sector vraagt aan de toezichthouder om keuringstijden aan te passen in periodes van extreme temperaturen kunnen niet altijd geboden worden. Om deze reden heeft de pluimveesector zich (nog) niet aangesloten bij dit plan; bij de links naar de sectorprotocollen achterin dit document is wel een verwijzing opgenomen naar dit protocol.

Datum
15 juni 2020

Dit plan is een stap voorwaarts in het verbeteren van dierenwelzijn tijdens transport. De kracht ervan ligt in de samenwerking tussen de verschillende partijen. Het wordt jaarlijks geëvalueerd door de NVWA en betrokken sectorpartijen. Naar aanleiding van de evaluaties wordt het plan waar nodig aangepast. De evaluaties zullen ieder jaar blijven plaatsvinden. Tevens wordt overleg gevoerd, en mogelijk in de toekomst uitbreiding gezocht, met andere partijen in de dierlijke productieketens.

2. Afbakening

Het voorliggende plan is gefaseerd opgepakt. Er is gestart met maatregelen die gelden bij extreme temperaturen binnen Nederland. Deze situatie valt binnen de door de NVWA en betrokken sectorpartijen te beïnvloeden sfeer. Aangezien veel veetransporten over de grenzen gaan en de reikwijdte van de Transportverordening het gehele transport omvat, van startpunt tot eindpunt, wordt er in breder verband gewerkt aan Europese inhoudelijke richtlijnen voor sector en overheden. Het bedrijfsleven en maatschappelijke organisaties zijn hierbij betrokken.

3. Definitie extreme temperaturen

Wanneer volgens de weersvoorspelling van het KNMI voor de komende 24 uur in de Bilt een temperatuur van 27 graden Celsius of meer, dan wel vorst wordt verwacht, treden extra toezichtmaatregelen in werking. Bij het vaststellen of er tijdens transport sprake is van extreme hitte of kou wordt er uitgegaan van werkelijke temperaturen die ter plaatse van het (aanstaande) transport worden vastgesteld middels de app met gegevens van het KNMI: "Het Weer in Nederland". Bij controles onderweg zal er door de NVWA gebruik gemaakt worden van daadwerkelijke temperatuurmetingen ter plekke.

Code Rood:

In gebieden waar het KNMI vanwege extreme weersomstandigheden de code rood heeft afgegeven, vindt in de periode dat deze code van kracht is geen exportcertificering plaats. Uitgestelde keuringen worden verschoven, op voorwaarde dat de code rood dan is opgeheven.

Hitte:

De grens van 27 graden Celsius is gekozen om aansluiting te vinden bij het Nationaal Hitteplan³ dat gericht is op hulp aan mensen. Hierin wordt uitgegaan van

³ RIVM Briefrapport 2014-0051. Het Nationaal Hitteplan is er op gericht om tijdig te attenderen dat er aanhoudend warm weer voorspeld is, zodat er maatregelen genomen kunnen worden om de overlast door aanhoudende hitte te verminderen en (waar mogelijk) te voorkomen.

een aaneengesloten periode van 4 dagen met deze temperatuur. Extra toezichtmaatregelen door de NVWA voor veetransport zijn echter al tijdens de eerste warme dag aan de orde. Om de sector tijdig op warme perioden alert te kunnen maken is voorspelbaarheid van extreme buitentemperaturen een vereiste. Tot nog toe gingen alle sectorprotocollen vooralsnog uit van voorspelde meerdaagse periodes van 27 graden Celsius of meer. Vee en Logistiek Nederland en Transport en Logistiek Nederland (Saveetra) laten met ingang van 2020 hun protocol in werking treden bij iedere dag met een voorspelde temperatuur van 27 graden of hoger. De protocollen van de overige partijen treden in werking voor een enkele dag waarvoor tropische hitte (30 graden Celsius of meer) is voorspeld. Het streven is om alle protocollen in werking te laten treden bij iedere dag met temperaturen van 27 graden of hoger.

Datum
15 juni 2020

De uiterste temperatuur van 35 graden Celsius wordt door alle betrokkenen gezien als te extreem om op diervriendelijke manier transport te kunnen realiseren. Er mogen dan in Nederland geen dieren vervoerd worden, ongeacht of het kort of lang transport betreft. De Nederlandse beleidsregel die vaststelt dat bij er buitentemperaturen van 35 graden en hoger geen dieren vervoerd mogen worden, gaat er van uit dat er sprake is van overtreding van artikel 3 van de transportverordening, namelijk dat er geen dieren vervoerd mogen worden op zodanige wijze dat ze waarschijnlijk letsel of lijden wordt berokkend. Deze beleidsregel is 1 juli 2020 gepubliceerd in de Staatscourant⁴, en is in werking vanaf 2 juli 2020.

Koude:

Het is lastiger om een eenduidige grenswaarde voor koude te definiëren. Vanwege de mogelijkheden die geconditioneerd transport kan bieden, is geen uiterste minimum temperatuur overeengekomen. Bij transporten die langer dan 8 uur duren, mag de temperatuur in de veewagen niet beneden het vriespunt komen. Bevriezing van de drinkwatervoorziening is een probleem dat bijzondere aandacht behoeft. Dit betekent dat er altijd drinkwater uit de drinknippels moet kunnen komen.

Een belangrijke beperkende factor bij koude wordt gevormd door de verminderde mogelijkheden voor een goede reiniging en ontsmetting (R&O). Door het bevriezen van de eenvoudige faciliteiten bij een veehouder is een correcte uitvoering van R&O niet mogelijk. De NVWA houdt, ook bij vorst, vast aan het uitgangspunt dat uitsluitend schone wagens de openbare weg op mogen.

In Europees verband is afgesproken dat buitentemperaturen onder 0 graden Celsius extra maatregelen rechtvaardigen om het dierenwelzijn tijdens transport te waarborgen.

⁴ <https://www.officielebekendmakingen.nl/stcrt-2020-35159.html>

4. NVWA werkvoorschriften

Tropenrooster

De NVWA biedt de mogelijkheid om op werkdagen met (verwachte) extreme hitte een tropenrooster voor exportcertificering te voeren. Hierbij worden, indien mogelijk, openingstijden voor certificering aangepast, zodat gecertificeerd kan worden tussen 4:00 en 22:00 uur. Door de vervroegde of verlate aanvang van internationale transporten kan er dan voornamelijk in de koelere perioden 's nachts of 's ochtends vroeg gereden worden. De NVWA let extra op de planning van werkzaamheden na het weekend, omdat de weersverwachtingen op langere termijn minder zeker zijn.

Datum
15 juni 2020

Buitenlandse slachthuizen worden door de sectorpartijen geïnformeerd over het Nederlandse tropenrooster, zodat ook over de grens rekening gehouden kan worden met een vervroegde aanvoer van dieren uit Nederland. Het is de intentie om toegezegd te krijgen dat vroege aanvoer ook vroeg verwerkt kan worden.

Exportcertificering van slachtvarkens naar Duitsland wordt van het tropenrooster in de ochtenduren uitgezonderd totdat er resultaat is uit overleg tussen de sectorpartijen en slachthuizen aldaar. Er is sinds 2019 inmiddels één slachterij in Duitsland die op aangepaste tijden slacht.

Op 1 juni 2017 is de stalkeuring voor diverse diercategorieën mogelijk geworden. Dit houdt in dat de dieren reeds in de stal gekeurd kunnen worden en dat er maximaal 24 uur mag zitten tussen het tijdstip van certificering en de start van het transport. Hierdoor is het mogelijk om het transport plaats te laten vinden op de meest geschikte momenten, ongeacht het tijdstip van exportcertificering.

Controles onderweg

Bij extreme hitte of koude gaat de NVWA extra controles uitvoeren op transporten met extra aandacht voor temperatuur, noodplan, watervoorziening (inclusief vriespunt verlagende middelen) en ventilatie. Indien bij een temperatuur van 35 graden Celsius of hoger toch transport van dieren plaatsvindt, treedt de NVWA op bij geconstateerde overtredingen. Bij controles onderweg zal er door de NVWA gebruik gemaakt worden van daadwerkelijke temperatuurmetingen ter plekke. Bij controles zal de NVWA er naar streven zo min mogelijk met vee geladen vervoermiddelen onderweg aan te houden, en worden controles bij voorkeur op of nabij de bestemmingslocatie uitgevoerd.

Controles bij certificering voor export

Bij (te verwachten) extreme hitte wordt tijdens exportcertificering extra aandacht besteed aan de aanwezigheid en inhoud van het noodplan bij lang transport van levende dieren. De NVWA voert geen exportcertificering van levende dieren uit op dagen met temperaturen van 35 graden Celsius of hoger op het moment van vertrek, op de plaats van vertrek.

Bij vorst wordt, vanwege bevroeringsgevaar, tijdens exportcertificering extra aandacht besteed aan het noodplan en aan de watervoorziening bij lang transport van levende dieren. De procedure wordt nader beschreven in de werkinstructie 'K-

LV-WLZVL-02 Certificering onder extreme temperatuursomstandigheden' (zie bijlage 1).

Controles bij slachthuizen

De NVWA ziet er op toe dat slachthuizen in hun inrichting en voorzieningen en in hun (verplichte) Standaard Werkwijzen voldoende aandacht hebben voor extra maatregelen bij extreme temperaturen, zoals deze in de sectorprotocollen zijn vastgelegd.

Datum
15 juni 2020

Hoefdieren

Bij de aanvoer wordt gecontroleerd of voldaan is aan de welzijnsnormen voor vervoer. Er wordt onder andere gelet op aanpassingen in verband met weersomstandigheden. Exploitanten van slachthuizen moeten beschikken over een procedure, gebaseerd op HACCP, die garandeert dat het welzijn van de dieren bij aankomst bevredigend is. Hiervoor wordt de werkinstructie 'WLZVL-017 Toezicht op welzijn van hoefdieren en gekweekt wild op slachthuizen' gevolgd (zie bijlage 2).

Pluimvee

Conform de HACCP-procedure wordt iedere zending dieren bij aankomst op het slachthuis en tijdens het afladen door het bedrijf gecontroleerd om na te gaan of aan alle voorwaarden is voldaan. Bij de controles wordt er onder meer op gelet of de vervoersomstandigheden passend zijn geweest bij de weersomstandigheden. In de gevallen dat een zending is aangevoerd waarvan het welzijn van de dieren is aangetast, wordt dit gemeld bij de NVWA. De werkinstructie 'K-PL-WLZ-WV-01, 'Werkvoorschrift toezicht op welzijn van pluimvee en konijnen in het slachthuis' vormt hiervoor de basis (zie bijlage 3).

Ontwikkelingen

In Europees verband worden afspraken gemaakt over transport onder extreme temperatuur omstandigheden. Voor nationale overheden wordt gewerkt aan aanbevelingen voor controles bij extreme temperaturen. Er is tevens afgesproken dat er extra zal worden gecontroleerd op de temperatuurregistraties van transporten die langer duren dan 8 uur. In Europees verband is in juli 2019 een oproep gedaan om boven 30 graden Celsius geen lange afstand transporten met dieren toe te staan. De Minister wil zich er voor inzetten dat hier in internationaal verband gehoor aan wordt gegeven. De NVWA zal hier in de zomer van 2020 ook nadere invulling aan geven.

5. Sectorprotocollen

Tijdens het transport onder extreme weersomstandigheden geldt onverkort de verantwoordelijkheid van de vervoerder voor het welzijn van de dieren. De invulling hiervan blijkt uit onderliggende protocollen van de veehandelaren/transporteurs en slachthuizen. Ook zijn hierin sectorafspraken vastgelegd met betrekking tot de handelswijze tijdens noodsituaties die zich bij extreme temperaturen kunnen voordoen. De sectorpartijen volgen bij extreme temperaturen de volgende werkwijze.

Evenhoevige hoefdieren

Procedures voorafgaand en tijdens transport

Er worden noodmaatregelen beschreven voor onvoorziene omstandigheden gedurende transporten tijdens extreem warme temperaturen. Bij hitte vervroegen vervoerders waar mogelijk het tijdstip waarop de dieren geladen worden en verlagen ze de beladingsgraad. Verder is er extra aandacht voor ventilatie en drinkwater onderweg en is beschreven dat tijdens een tussenstop bij warm weer overdag het voertuig in de schaduw moet worden geplaatst. Vervoerders vermijden het vervoer van hoefdieren naar of via Turkije gedurende de maanden juni, juli en augustus. De nadere uitwerking van deze werkwijze is beschreven in het Sectorprotocol Veetransport onder extreme temperaturen (zie bijlage 4).

Datum
15 juni 2020

Procedures bij slachthuizen

Bij extreme temperaturen monitoren slachterijen de dierenwelzijnsstatus bij aankomst en plannen het transport optimaal. Hierdoor is de wachttijd onder extreme temperaturen voor de dieren beperkt. Ook wordt er aandacht besteed aan ventilatie en de beperking van de maximale transporttijd. Het Sectorprotocol Veetransport naar en ontvangst op de slachterij onder extreme temperatuursomstandigheden vormt het uitgangspunt voor deze werkwijze (zie bijlage 5).

In overleg met Nederlandse roodvlees slachterijen is vanaf een buitentemperatuur van 33 graden Celsius afgesproken dat er mogelijkheden geboden zullen worden om eerder te beginnen met slachten en om zo nodig de zaterdag als dagdienst te gebruiken voor opvang van verlies van productie gedurende de week. Door middel van de voorspelde temperatuur volgens de KNMI app 'Het weer in Nederland' en de temperatuur op de locatie van het bedrijf wordt de beslissing genomen om aangepaste maatregelen te treffen. Alle slachterijen hebben de mogelijkheid om een dagverschuiving te laten plaatsvinden.

Paarden

Het besluiten of extreme weersomstandigheden wel of geen probleem vormen voor paarden berust of het nu gaat om verblijf in de weide, het wel of niet transporteren of het wel of niet doorgang laten vinden van paardenevenementen (wedstrijden, keuringen, markten of recreatieve ritten), boven alles op gezond verstand van de betrokkenen.

Hierbij mag er van uit worden gegaan dat ten aanzien van warmte geldt als het voor mensen 'onaangenaam' is, dit voor paarden zeker het geval is omdat de zogenaamde comfortzone van mensen (+20°C tot +30°C) duidelijk hoger ligt dan die van paarden (+5°C tot +25°C). Ten aanzien van koude geldt dat dit, mits aan bovengenoemde uitgangspunten wordt voldaan, onder de Nederlandse omstandigheden zelden tot problemen leidt.

6. Bijlagen (internetlinks naar websites / webdocumenten)

Bijlage 1: [NVWA werkvoorschrift K-LV-WLZVL-02](#).

Bijlage 2: [NVWA werkinstructie WLZVL-017](#).

- Bijlage 3: [NVWA werkvoorschrift toezicht op welzijn van pluimvee en konijnen in het slachthuis K-PL-WLZ-WV-01](#)
- Bijlage 4: V&LN / TLN: [Sectorprotocol Veetransport onder extreme temperaturen; Noodplan](#)
- Bijlage 5: COV: [Veetransport naar en ontvangst op de slachterij onder extreme temperatuursomstandigheden](#)
- Bijlage 6: Sectorraad paarden: [Protocol extreme weersomstandigheden voor paarden](#).

Datum
15 juni 2020

De pluimveesector is (nog) niet aangesloten bij dit Nationaal plan. Zij hanteren wel een eigen sectorprotocol bij extreme temperaturen:
[Protocol pluimveetransport bij hoge / lage omgevingstemperaturen](#)